עין משפמ

נר מצוה

עשין מג טוש"ע א"ח סימן

עבין מג טום ע ט ט טימן מרלז סעיף ג: יא ג ד מיי פ״א מהל׳

עשין עג טוש"ע ח"מ סימן

שם סעיף א: יב ה מיי פ"ז מהלי לולב

הלכה ה סמג עשין מד טוש"ע א"ח סימן תרנא

:סעיף יג יד

וטוש"ע א"ח סי" תרמו

: סעיף ו וסי׳ תרמז ס״בן

ר מיי' פ"ח מהלכות לולב הלכה א סמג שם

גזילה הלכה ה סמג

ל) לעיל כז:, ב) [לעיל ל: ב"ק לה.], ג) [לעיל כט:], ד) [לקמן לב.], ה) לקמן לו:, ו) שם, ו) [לעיל ל: וש"נ], ה) [מוספ׳ פ"ב], מ) כש״ל.

הגהות הב"ח

(**ה**) תום' ד"ה אבל וכו' בראש הספינה דהיא עלמה: (ב) בא"ד בחלירו של שמעון שלא מדעמו:

גליון הש"ם

ו וש"ם. גמ' לא יביא פריש. עי' בטורי באבני מלואיה בי בי כטור מכן באבני מלואים בר"ה דף כח ד"ה הרי: רש"ד ד"ה מחלוקת בו'. וכל המחובר. עי' משו' פנים מאירות ח"ב סימן קעא וכדבריו כ' המ"א ססי' תרלז: תום' ד"ה ולכך אין קרקע נגולת. ממוה לי הא אמרינן יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות א"כ אם גזל עבדים והכניםו מ כ מם גול עבל ס היאכניםן לביתו אין נגולים ושטפם נהר אין חייב באחריותן הרי אף דאין קיימין נכימו מין נגולים וחטפם
נהר אין חייב באחריותן
הרי אף דאין קיימין
ברשות בעלים והם ברשות
הגולן ואפ"ה אין נגולות
ולע"ג: שם ד"ה ור"י וכו' כ"ש היקשא. ר"ה דף לד ע"ל ברש"י ד"ה ה"ק אי לאו ג"ש. וסנהדרין דף עג ע"א ברש"י ד"ה היקשא. ומנחות דף פב ע"ח רש"י ד"ה זאת אומרת:

מוסף רש"י

יאגדנו מלמעלה. מס יאגו בו בוכבועלוז. מס נפרדו עליו יאגדם שיהו עולין עם השדרה כשאר לולבין (לעיל כמ:). אפילו בסיב. אוליר״ה שגדל אוליר"ה שגדל סביב הדקל ונכרך סביבו בלולבי נפנים ולקחו לו:). בעיקרא דדיקלא. לחתוך ממנו נלרים וקולפן עד שראויין לאגד, וטעמא דר' יהודה לאו משום הדר הוא, דהא אוקימנא דלא בעי הדר, אלא משום דבעי

הושענא קרו לה. על שם שרגילין לאוגדן להושענא בחג: והמסכך ברשות הרבים. הא נמי גזל הרבים: מחלוקת. הא דפסיל ר' אליעזר כגון שתקף את חבירו בחזקה והוליאו מסוכתו הבנויה בקרקעו של נגול פוכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע: ור' אליעור לטעמיה. דאמר סוכה שאולה אין יוצאין בה

בפ' הישן (לעיל מו:) הלכך ממה נפשך זו פסולה: אי קרקע נגולת. כלומר אם יש על הקרקע תורת גזל כשאר מטלטלין לעמוד בחוקת הגולן: סוכה גוולה היא. ור' אליעזר דריש תעשה לך משלך ולא גזולה ולא שאולה: ואי אינה נגולת. וכל הימים ברשות בעליה היא הויא לה שאולה. ופלוגתא היא בהגחל (ב"ק דף קיו:) איכא למ"ד קרקע נגזלת דדרים ריבוי ומיעוט ואיכא למ״ד קרקע אינה נגולת דדרים כללי ופרטי: ורבנן לטעמייהו. דאמרי יוצא אדם בסוכה שאינה שלו בשאולה וס"ל דקרקע אינה נגזלת דרבנן הוא דאמרי בפ׳ הגוזל (שם) דקרקע אינה נגזלת ופליגי עליה דר"א נמי בהא דגזילת קרקע הלכך שאולה היא. וה"ה נמי דה"ל לר"נ למימר דר"א לטעמיה דאמר בהגחל (שם) קרקע נגולת וסוכה גוולה היא דמייאשי בעלים מינה כשאר מטלטלין דה"ל קרקע בחזקת גזלן ורבנן לטעמייהו דאמרי קרקע אינה נגזלת ושאולה היא אלא אי אמר הכי הוי משמע דמודי ר' אליעזר בשאולה ואנן קים לן בהישן (לעיל דף מ:) דאף בשאולה פסיל הלכך אמר לה רב נחמן ממה נפשך כלומר א"נ הוה סבירא ליה לר׳ אליעזר קרקע אינה נגזלת כרבנן אפ״ה פסיל לה משום שאולה: אבל גול עלים וסיכך בהן. אין זו לא גזולה ולא שאולה דקננהו בשינוי מעשה ושינוי השם ועוד משום תקנת השבים אינו לריך לסתור בנינו אלא יחזיר דמים. ודאמרינן בפ' הישן (שם) דמודו רבנן בגזולה לאו בגוזל סוכה המחוברת לקרקע ולא בגוול עלים ומסכך בהן אלא בגוזל סוכה העשויה בראש העגלה ובראש הספינה דהיא עלמה נגזלת שאינה מחוברת לקרקע ואין עליו להחזיר דמים אלא כמו שהיא בנויה דאין כאן משום תקנת השבים שהרי לא טרח עליה לבנותה ולא הוליא עליה יליאות הלכך גזולה היא: ממאי. דבגזילת קרקע פליגי ובטעמה דשחולה: ההיה סבחה. דגזלו ממנה עבדי ריש גלותא עלים וסככו בהן: לווחה. לווחה להחזיר לה עלים עלמן: לאבוהא. לאברהם אבינו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות: פעיתה. הולנית היא זו: אלא דמי עלים. דתקנת חכמים היא זו על המריש הגזול שבנאו בבירה שיטול הנגזל את דמיו ולא חייבוהו לקעקע את בנינו מפני תהנת השבים במס׳ גיטין (ד' נה.): עבדו רבנן חקנחא. ליטול דמיו: מפני מקנת מריש. ולח

הושענא מעיקרא נמי לאסא הושענא קרו ליה ת"ר סוכה גזולה והמסכך ברשות הרבים ר' אליעזר פוסל וחכמים "מכשירין אמר רב נחמן מחלוקת בשתוקף את חבירו והוציאו מסוכתו ורבי אליעזר "למעמיה דאמר שאין אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו אי קרקע נגזלת סוכה גזולה היא ואי נמי יקרקע אינה נגזלת סוכה שאולה היא ורבנן לטעמייהו דאמרי אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו וקרקע אינה נגזלת וסוכה שאולה היא אבל יגזל עצים וסיכך בהן דברי הכל אין לו אלא דמי עצים ממאי מדקתני דומיא דרשות הרבים מה רשות הרבים קרקע לאו דידיה הוא סוכה נמי לאו קרקע דידיה הוא ההיא סבתא דאתאי לקמיה דרב נחמן אמרה ליה ריש גלותא וכולהו רבנן דבי ריש גלותא בסוכה גזולה הוו יתבי צווחה ולא אשגח בה רב נחמן אמרה ליה איתתא דהוה ליה לאבוהא תלת מאה ותמני סרי עבדי צווחא קמייכו ולא אשגחיתו בה אמר להו רב נחמן פעיתא היא דא ואין לה אלא דמי עצים בלבד אמר רבינא יהאי כשורא דמטללתא דגזולה עבדי ליה רבנן תקנתא משום תקנת מריש פשיטא מאי שנא מעצים מהו דתימא עצים שכיחי אבל האי לא שכיחא אימא לא קמ"ל יהני מילי בגו שבעה אבל לבתר שבעה הדר בעיניה ואי חברו בטינא ואפילו לאחר שבעה נמי יהיב ליה דמי תנא יבש פסול רבי יהודה מכשיר אמר רבא מחלוקת בלולב דרבנן סברי מקשינן לולב לאתרוג מה אתרוג בעי הדר אף לולב בעי הדר ור' יהודה סבר לא מקשינן לולב לאתרוג אבל באתרוג דברי הכל הדר בעינן ובלולב לא בעי ר' יהודה הדר והתגן סרבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה מ"מ לאו משום דבעי הדר לא כדקתני מעמא ירבי יהודה אומר משום ר' מרפוז כפות תמרים כפות ואם היה פרוד יכפתנו ולא בעי הדר והתנן האין אוגדין את הלולב אָלא במינו דברי רבי יהודה מאי מעמא לאו משום דבעי הדר לא דהא אמר רבא יאפילו בסיב ואפילו בעיקרא דדיקלא [ואלא] מאי מעמא דרבי יהודה התם דקא סבר יולולב צריך אגד ואי מייתי מינא אחרינא הוה להו חמשה מינין ובאתרוג מי בעי רבי יהודה הדר והתניא יהארבעת מינין שבלולב כשם שאין פוחתין מהן כך אין מוסיפין עליהן לא מצא אתרוג ∘לא יביא לא פריש ולא רמון ולא

לה קרקע נגולת. אמת הוא דר׳ אליעזר סבר כן דשמעינן ליה הכי בהגחל בתרא (ב"ק דף קיז:) אלא רוצה ליישב דבריו בכל ענין: אבל גול עצים וסיבך בהן. אין זה לא גזולה ולא שאולה דקננהו בשינוי מעשה ושינוי השם ועוד משום תקנת השבים אין

לו עליו לסתור את בנינו אלא יחזיר דמים והא דאמרינן בפרק הישן (לעיל דף כו:) דמודו רבנן בגזולה לאו בגחל סוכה המחוברת לקרקע ולא בגחל עלים וסיכך בהן אלא בגחל סוכה העשויה ברחש העגלה חו ברחש הספינה (א) והיא עלמה נגולת שאינה מחוברת לקרקע ואין עליו להחזיר דמים אלא כמו שהיא בנויה דאיו בה משום תקנת השבים שהרי לא טרח לבנותו ולא הוציא עליו יציאות הלכך גזולה היא כך פי׳ בקונטרס ועל חנם דחק דמדכתיב לך דממעטינן גזולה בפרק הישן (לעיל דף כו:) וגול עלים וסיכך בהן שינוי החוזר לברייתו הוא ומדאורייתא לא קני ומשום תקנת מריש היינו מדרבנן וקרא מיתוקם מדאורייתא ואפילו ש [מדרבנן] בלא עגלה וספינה איכא לאוקומיה קרא כגון בראובן שבנה סוכה בחלרו של שמעון (כ) מדעתו וכא שמעון ותקף את ראובן והוליאו מסוכתו דאין עליה תורת שאולה °כיון דלא קיימא ברשותו של ראובן ולא דמיא לקרקע דבחוקת הבעלים עומדת ולכך אין קרקע נגולת: דר"ר סבר לא מקשינן לולב לאתרוג. פי׳ בקונטרס לא הוקשו ללמוד זה מזה ולא ניתן לידרוש מעלמו מכל י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן אלא קל וחומר ותימה גדולה פי׳ דאפילו סמוכין דהיינו שני מקראות הסמוכין זה לזה ניתנו לידרש מן התורה כדאמרן בריש יבמות (דף ד.) סמוכין מן התורה מנין שנאמר סמוכים לעד לעולם עשוים באמת וישר °כל שכן היקישא דהיינו שני דברים המוקשים בפסוק אחד ואפילו לר׳ יהודה דלא דריש סמוכין אלא היכא דמוכח ומופנה כדאמרינן התם מ"מ בהיקישא מודה אלא כל המדות אדם דן מעלמו חוץ מגורה שוה דאין דן אלא אם כן למדה מרבו והכא בסברא פליגי דיש דברים שאין להקישם לאותו דבר ושמא קסבר לא שייך לשון הדר אלא בפירות: אין אוגדין את הלולב אלא במינו. תימה היכי בעי למימר משום דבעי הדר והא פסל במתניתין

למימר וליטעמיך: מצא אתרוג לא יביא לא רמון ולא פריש. יש לדקדק מכאן דאם לא מצא כשר מברך בפסול מדנקט פריש או רמון ויש לדחות אבל יש לדקדק דשרי כמו לולב פסול לרבנן בשעת הדחק:

(ד' לו:) בגימוניות של זהב שהיו

עושין משום נוי ושמא הוי מלי

אף יבישין כשירין. א) נראה דל"ל להסירה ולהחזירה אפילו לאחר ז'.

כמישין כשירין, יבישין פסולין, ר' יהודה אומר

אמרינן אין כאן הפסד מרובה ויסתור סוכתו דמלוה משוי ליה כל שבעה כבנין קבע: **פשיטא מאי שנא מעלים**. דאמרן לעיל גזל עלים וסיכך בהן אין לו אלא דמים: **עלים שכיחי**. לקנות בדמים שיתן לו זה הלכך משום תקנת השבים לא אטרחוהו לגוזל דהא נגזל מלי מיטרח ומובן: ואי **חברה בטינא**. הוה ליה כשאר בנין קבוע: מה אתרוג בעי הדר. כדכתיב ביה: לא מקשינן. לא הוקשו ללמוד זה מזה ולא ניתן לדרוש מעלמו מכל י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן אלא ק"ו: אכל אחרוג דברי הכל בעי הדר. דהדר כתיב ביה ולא דרשינן ליה לרבי יהודה אידור לשון יווני כדדריש ליה בן עואי לקמן (די לה.): **כפוס.** לשון אסירה כדתנן (מכות די כב:) כופת שתי ידיו על העמוד: א**ין אוגדין את הלולב.** האי לולב היינו הושענא כולהו שלשה המינים יחד: **אפילו בסיב.** הגדל סביבות הדקל ונכרך סביביו כעין לולבי גפנים: **ואפילו בעיקרא דדיקלא.** מן הקליפה ואע"פ שאין מראיהן דומה למראה הלולב ובלבד שיהא מאותו המין דטעמא דר' יהודה התם לאו משום הדר הוא: אלא משום דקסבר לולב לריך אגד. הלכך כל הנאגד עמו הוי מן המצוה ונמצא עובר בבל חוסיף אם יאגד מין חמישי: פריש. קורוני"א: **כמושים.** פלנידי"ש:

דבר אחר יכמושין כשרין יבשין פסולין ר'

יהודה אומר אף יבשין וא"ר יהודה מעשה

לטזי רש"י קורוני"א (קודוינ"ץ). . נובלים. **פלצידי"ש**.

רבינו חננאל

דמעיקרא נמי אסא דהושענא קרו ליה. . מחלוקת אסיקנא אליעזר וחכמים בסוכה גזולה, בתוקף חבירו מסוכתו. והוציאו אליעזר פוסל וחכמים מכשירין. אבל גזל עצים וסיכך בהן, אין לו אלא דמי עצים בלבד. פי׳ פעיתא, צעקנית. אמר רבינא גזל כשורא וסיכך . ועל מריש הגזול שבנאו בבנין שנוטל דמיו מחיי בבנין שנוטל דמיו מחיי י תקנת השבים [והנ"מ בגו שבעה אבל בתר שבעה שבעו אבל בות שבעו הדר בעיניה]. ואי חבריה בטינא, כלומר קבעה בטיט להיותה שם, אין מחייבינן אותו להסירה ולהחזירה^d), אלא נותן את דמיו ודיו. תנא איז אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו ביום טוב ראשון, אלא אם כן נותנו לו במתנה גמורו ומעשה ברבן גמליאל י וזקנים שהיו באים בספינה ווקנים שוויו באים בספינוז ולא היה להם לולב, לקח רבן גמליאל לולב באלף זוז זהב, וכיון שיצא בו נתנו במתנה גמורה לחבירו וחבירו לחבירו כו׳. תנא יבש פסול. ור׳ כו המא יבש פסוק, יהודה מכשיר. או רבא מחלוקת ר' יז ורבנן, בלולב, דר׳ יהודה מכשיר ביבש ולא בעי הדר בלולב. והאי דקתני אין אוגדין את הלולב אלא במינו, לאו משום דבעי הידור בלולב, אלא משום דר׳ יהודה סבר לולב צריד אחר זולתי מין הלולב הוו להו ה' מינין, לפיכך תני אין אוגדין את הלולב אלא במינו. ואפי׳ סיב וכיוצא בו שהוא ממיני דהל כשר